Monika Zima-Parjaszewska

Moje życie rodzinne

Co osoba z niepełnosprawnością intelektualną powinna wiedzieć o życiu rodzinnym

Polskie Stowarzyszenie
na rzecz Osób
z Niepełnosprawnością
Intelektualną

Biblioteka self-adwokata

© Copyright by PSONI, 2020

ISBN 978-83-65060-52-5

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
ul. Głogowa 2b, 02-639 Warszawa
tel. 22 848 82 60, 22 646 03 14,
zg@psoni.org.pl
redakcja@psoni.org.pl
www.psoni.org.pl

Projekt graficzny serii i rysunki:	Elżbieta Grądziel
Konsultacja dostępności tekstu:	Maryna Leszczyc
Redakcja:	Barbara Ewa Abramowska
Nakład:	3 000 egz.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Publikacja jest dofinansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Monika Zima-Parjaszewska

Moje życie rodzinne

Co osoba z niepełnosprawnością intelektualną
powinna wiedzieć o życiu rodzinnym

Warszawa 2020

Spis treści

Dlaczego warto przeczytać tę książkę?	3
Życie rodzinne	4
Jak założyć swoją rodzinę	6
Prawa i obowiązki w rodzinie	8
Kto jest rodzicem dziecka	10
Co to jest władza rodzicielska	11
Czy można komuś zabrać dziecko	13
Co to są alimenty	17
Kiedy można się rozwieść	19

Dlaczego warto przeczytać tę książkę?

Czytelniku, Czytelniczko,

coraz więcej osób z niepełnosprawnością intelektualną chce założyć rodzinę. Na przykład mieć żonę, męża, dzieci lub kogoś bliskiego.

Jeśli myślisz o założeniu rodziny, zachęcam Cię do przeczytania tej książki.

Dowiesz się:

– czy trzeba mieć żonę lub męża żeby mieć swoją rodzinę
– jakie są prawa i obowiązki w małżeństwie
– czy można komuś zabrać dziecko
– co to są alimenty i kto je musi płacić
– kiedy można się rozwieść.

Życie rodzinne

Życie rodzinne to wszystkie sprawy dotyczące rodziny.
W rodzinie ludzie się kochają, szanują i wspierają.
Czasami ludzie w rodzinie się kłócą.
Ale w trudnych sytuacjach sobie pomagają.

Jest wiele rodzajów rodzin.

W r**odzinie wielodzietnej** jest troje lub więcej dzieci.
W **rodzinie niepełnej** nie ma jednego rodzica.
Jeśli rodzice się rozstali i mają nowe rodziny
to czasem razem się spotykają. Na przykład w święta.
To jest **rodzina patchworkowa** (czytaj: paczłorkowa).

Każdy człowiek ma prawo do ochrony życia rodzinnego.
To jest zapisane w Konstytucji i w prawie międzynarodowym.
Na przykład w Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami.
Prawo międzynarodowe jest bardzo ważne.
Różne państwa muszą to prawo przestrzegać.

Osoba z niepełnosprawnością intelektualną ma prawo decydować o swoim życiu osobistym.
Na przykład jak chce żyć, gdzie chce pracować, z kim chce żyć.
Ale założenie swojej rodziny nie jest łatwe.

Jak założyć swoją rodzinę?

Żeby założyć swoją rodzinę trzeba być samodzielnym
i odpowiedzialnym. Nawet dorosły człowiek nie wszystko umie.
Trzeba się tego nauczyć.
W rodzinie człowiek dba nie tylko o siebie. Musi myśleć o innych.

Jeśli ktoś zawiera małżeństwo, to zakłada swoją rodzinę.
Przeczytaj książkę pod tytułem „Moja żona, mój mąż.
Co osoba z niepełnosprawnością intelektualną powinna wiedzieć
o małżeństwie”.

Dowiesz się jak zawrzeć związek małżeński.

Małżeństwo może mieć dzieci.
Ale małżeństwo bez dzieci to też rodzina.
W Polsce o małżeństwie kobiety i mężczyzny
i o rodzinie mówi kodeks rodzinny i opiekuńczy.

Można inaczej założyć swoją rodzinę.
Jeśli dwoje ludzi się kocha i mieszka ze sobą
to są partnerami. Mówi się też o nich konkubenci.
Żyją jak mąż i żona ale nie zawierają małżeństwa.
Żyją w związku partnerskim. To też rodzina.

Może być związek partnerski mężczyzny z kobietą.
Może też być związek kobiety z kobietą albo mężczyzny z mężczyzną.

Najważniejsze że ludzie się kochają i chcą być razem.

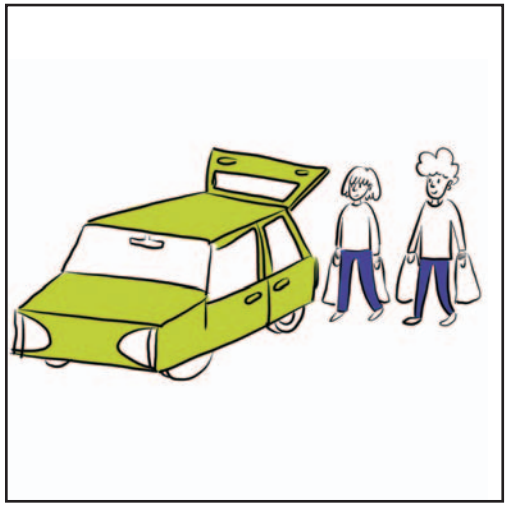

Prawa i obowiązki w rodzinie

W kodeksie rodzinnym i opiekuńczym jest napisane, że małżonkowie mają takie same prawa i obowiązki.

Mąż i żona muszą:

– razem żyć i pomagać sobie
– być wierni czyli nie mogą mieć innych partnerów
– razem dbać o rodzinę i dom
– razem decydować o sprawach rodziny.

Mąż i żona muszą razem płacić za sprawy rodziny.
Na przykład za rachunki, remont i jedzenie.

Jeśli ktoś nie zarabia pieniędzy, to też może dbać o rodzinę.
Na przykład gotować, sprzątać, wychowywać dzieci.

Mąż i żona mogą się reprezentować.
Na przykład mąż może odebrać list polecony wysłany do żony.

Mąż i żona wspólnie odpowiadają za sprawy rodziny.
Jeśli żona kupi lodówkę na raty, to mąż też musi płacić te raty.

Pamiętaj!
Kodeks rodzinny i opiekuńczy nie mówi o partnerach.
Partnerzy muszą sami ustalić swoje prawa i obowiązki.

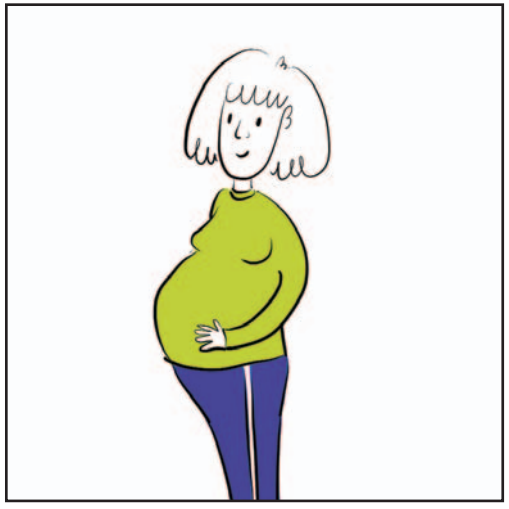

Kto jest rodzicem dziecka?

Dziecko powstaje z zarodka. Zarodek to połączona komórka jajowa kobiety i plemnik mężczyzny.

Według polskiego prawa matką dziecka jest kobieta która urodziła to dziecko. Nawet jeśli dziecko jest z komórki jajowej innej kobiety.

W innych państwach kobieta może urodzić nie swoje dziecko. Taka kobieta to surogatka.

Ojcem dziecka jest mężczyzna który uzna dziecko.
Czyli powie w urzędzie że to jego dziecko.
Jeśli kobieta ma męża, to według prawa on jest ojcem.

Jeśli:

– w dokumentach dziecka są wpisani inni rodzice

– albo ktoś się nie zgadza z dokumentami,

to może w sądzie ustalić kto jest matką i ojcem dziecka.

Co to jest władza rodzicielska

Kodeks rodziny i opiekuńczy mówi o rodzicach i dzieciach.
Rodzice i dzieci muszą się szanować i pomagać sobie.

Rodzice mają **władzę rodzicielską**.
Władza kończy się kiedy dziecko ma 18 lat.

Władza rodzicielska to wszystko, co rodzice muszą
robić dla dziecka. To też prawo do zajmowania się dzieckiem.

Władzę rodzicielską ma tylko osoba pełnoletnia.
Osoba pełnoletnia ma zdolność do czynności prawnych.
Czyli może podpisywać umowy i sama za siebie odpowiadać.

Osoba jest pełnoletnia kiedy skończy 18 lat.

Czasem sąd godzi się żeby dziewczyna która ma 16 lat
zawarła małżeństwo. Wtedy ona też jest pełnoletnia.

Jeśli rodzice dziecka są niepełnoletni to nie mogą zajmować się dzieckiem.
Sąd ustala wtedy kto będzie prawnym opiekunem dziecka.

Jeśli jeden rodzic jest pełnoletni to on ma władzę rodzicielską.

Jeśli kobieta i mężczyzna chcą mieć dziecko to najpierw powinni się zbadać u lekarza. Trzeba sprawdzić swoje zdrowie.

Osoba z niepełnosprawnością intelektualną może mieć dzieci.
Ale też musi sprawdzić swoje zdrowie.

Każdy musi przemyśleć czy da radę być rodzicem.

Rodzic musi:

– dbać o zdrowie dziecka
– przestrzegać praw dziecka
– dbać żeby dziecko miało gdzie mieszkać
– wychowywać dziecko czyli uczyć je i pokazywać świat
– słuchać zdania dziecka
– reprezentować dziecko. Na przykład załatwiać w urzędzie sprawy za dziecko.

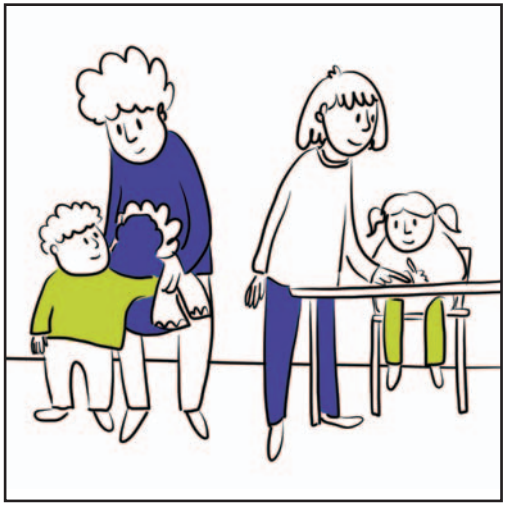

Pamiętaj!

Kodeks rodzinny i opiekuńczy zakazuje kar cielesnych.
To znaczy, że nie wolno bić dzieci.
Nie wolno dawać dzieciom klapsów.

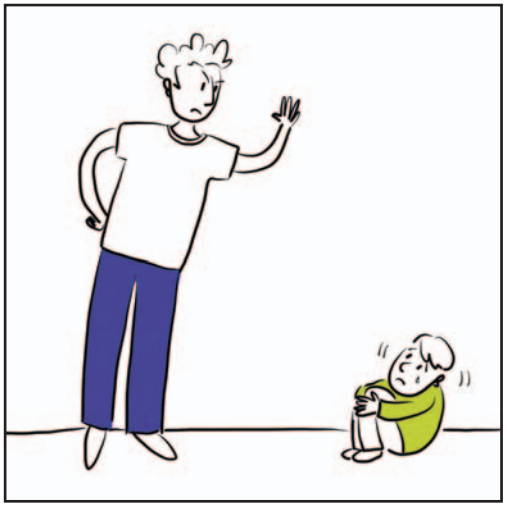

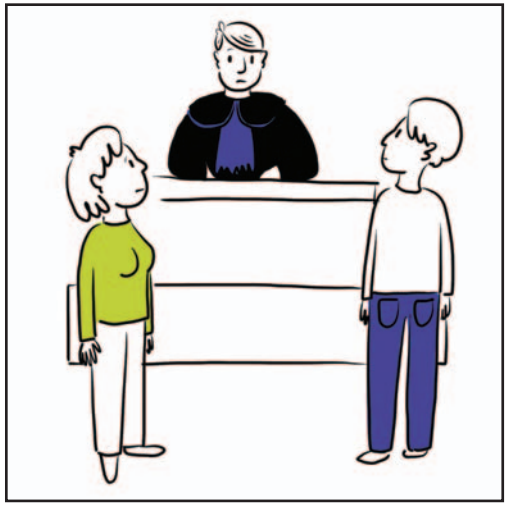

Czy można komuś zabrać dziecko

Jeśli rodzice nie dbają o dziecko to sąd może:

– ograniczyć władzę rodzicielską
– zawiesić władzę rodzicielską
– pozbawić władzy rodzicielskiej.

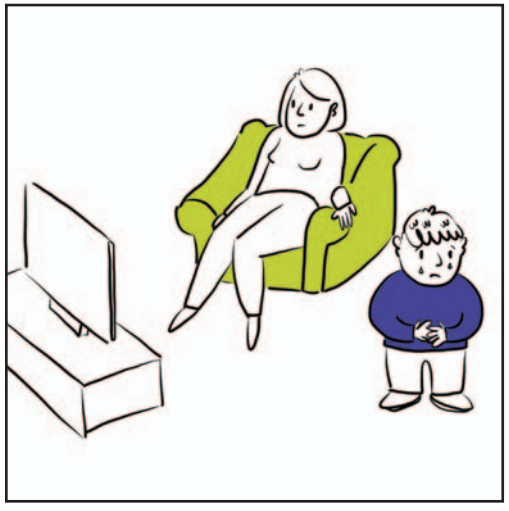

Jeśli dziecko:

– jest głodne a rodzice nie dają mu jedzenia
– jest chore a rodzice nie idą z nim do lekarza
– nie chodzi do szkoły i rodzice się nim nie zajmują
– boi się rodziców bo go krzywdzą,

to sąd może ograniczyć rodzicom władzę rodzicielską.

Rodzice powinni dbać o te sprawy.

Ograniczenie władzy oznacza na przykład, że:

– rodzicie muszą pójść do psychologa

– rodzice i dziecko muszą się uczyć różnych spraw
z asystentem rodziny

– do domu będzie przychodził kurator.
Kurator sprawdza czy rodzice opiekują się dzieckiem

– rodzic nie może być z dzieckiem cały czas.
Może go widywać kilka razy w tygodniu albo w miesiącu

– dziecko musi zamieszkać w rodzinie zastępczej
albo w domu dziecka. Rodzina zastępcza opiekuje się dziećmi.
To może być babcia, ciocia albo obcy ludzie.

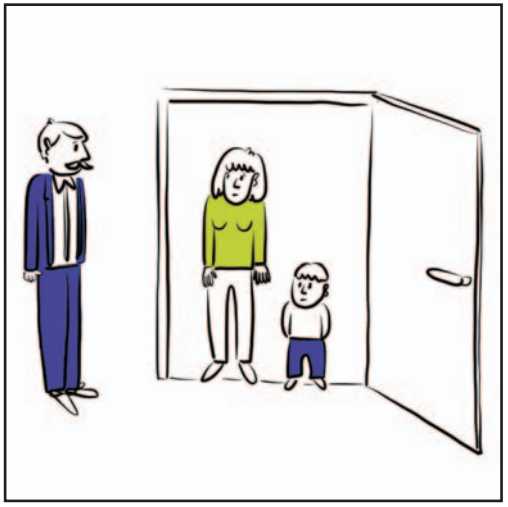

Jeśli rodzic nie może zajmować się dzieckiem,
to sąd może zawiesić władzę rodzicielską.

Na przykład jak rodzic wyjechał za granicę albo jest w więzieniu.

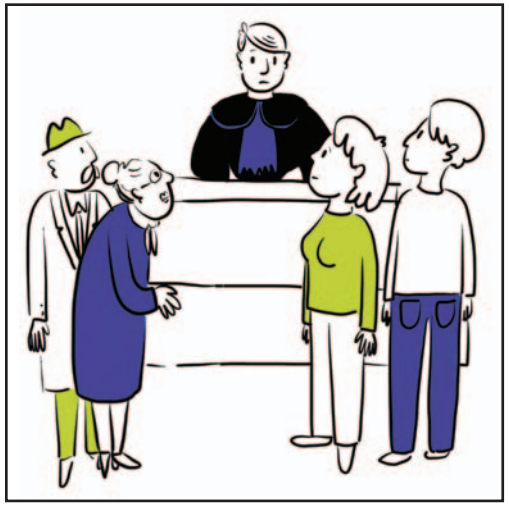

Jeśli rodzice bardzo krzywdzą dziecko albo nie zajmują się dzieckiem, sąd może pozbawić ich władzy rodzicielskiej.

Wtedy nie mogą opiekować się dzieckiem i o nim decydować.
Sąd ustala innych opiekunów.

Nawet jak sąd ograniczył, zawiesił albo pozbawił kogoś władzy rodzicielskiej to rodzic ma prawo do kontaktu z dzieckiem.
Na przykład przez telefon, skype (czytaj skajp).

Jeśli to nie jest dobre dla dziecka, to sąd zabroni kontaktu.
Jeśli rodzice zmienią postępowanie, to sąd może zmienić decyzję.

Co to są alimenty

Alimenty to środki utrzymania. To pieniądze potrzebne na jedzenie, mieszkanie, ubranie, leczenie.

W rodzinie jest obowiązek alimentacyjny.

Jak ktoś nie ma pieniędzy na swoje życie, to rodzina powinna mu pomóc. Tak mówi kodeks rodzinny i opiekuńczy.

Rodzice muszą utrzymywać dziecko. To ich obowiązek.

Jeśli rodzic tego nie robi, to sąd może ustalić alimenty na dziecko. Sąd wydaje wtedy wyrok.

Alimenty są różne. To zależy czego dziecko potrzebuje.

I ważna jest też sytuacja rodzica.
Na przykład czy pracuje i ile zarabia.

Jeśli rodzic nie ma pieniędzy na alimenty, to sąd może kazać płacić alimenty dziadkom.

Dziecko ma prawo do alimentów dopóki nie potrafi samo się utrzymać. Czyli płacić na swoje życie.

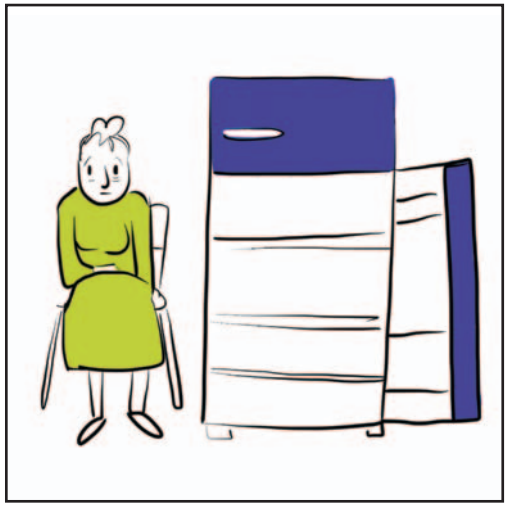

Dorosłe dzieci też muszą pomagać w utrzymaniu rodziców. Jeśli dziecko nie chce pomagać, to sąd ustali alimenty dla rodziców.

Pamiętaj!

Jeśli jesteś dorosły i sam się utrzymujesz, rodzice mogą chcieć od Ciebie alimentów.

Kiedy można się rozwieść

Rozwód to koniec małżeństwa. O rozwodzie decyduje sąd.
Sąd zgodzi się na rozwód, jeśli mąż i żona nie kochają się już
i nie żyją ze sobą. Czyli nie pomagają sobie, nie chcą być rodziną.

Nazywa się to rozpad pożycia małżeńskiego.

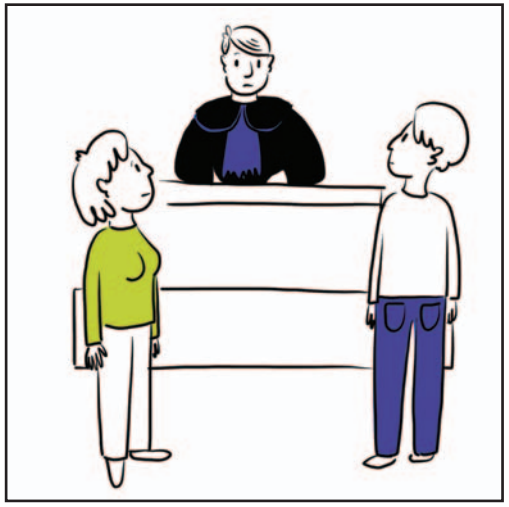

Z rozwodem związane są różne trudne sytuacje.
Na przykład, mąż chce rozwodu a żona nie chce.

Albo żona ma nowego partnera, a mąż chce być z żoną.

Najtrudniej jest gdy w rodzinie są dzieci.
Dzieci często cierpią podczas rozwodów.

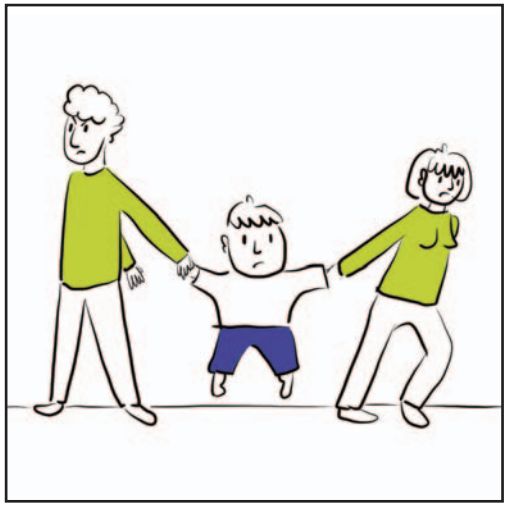

Jeśli mąż chce rozwodu a żona na przykład jest bardzo chora, to sąd może nie dać rozwodu.

Sąd nie zgodzi się na rozwód jeśli rozstanie rodziców jest złe dla dzieci.

Jak sąd wyda wyrok rozwodowy to musi ustalić kilka spraw.
Na przykład:

– kto będzie opiekował się dziećmi
– kto będzie płacił alimenty
– co stanie się ze wspólnym majątkiem męża i żony.

Majątek to mieszkanie, samochód, pieniądze.

Rozwód jest zawsze trudny dla wszystkich w rodzinie.
Nie tylko dla męża i żony.

W serii **Biblioteka self-adwokata** dotychczas ukazały się:

Mój czas wolny.

Moje ciało.

Moje zdrowie.

Moje wydatki.

Mój komputer.

Mój internet.

Moje bezpieczeństwo w internecie.

Moje sposoby na konflikty.

Moje zachowanie.

Moje prawa.

Moje relacje z ludźmi.

Mój chłopak, moja dziewczyna.

Moja samodzielność.

Moje sposoby na zdrowe odżywianie.

Moje bezpieczeństwo na drodze.

Moje sposoby na stres.

Moje sposoby radzenia sobie po śmierci bliskich.

Moja żona, mój mąż.

Moje filmy i muzyka z internetu.

Moje bezpieczne umowy.

Moje prawo do pracy.

Moje zdrowie psychiczne.

Moje prawa konsumenckie.

Moja wiedza na temat pracy Policji.

Moje prawo do obrony przed przemocą.

Moje problemy z uzależnieniami.

Mój bezpieczny wypoczynek.

Moje sprawy załatwiam sam.

Moje życie rodzinne.

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną

jest organizacją pożytku publicznego

MISJĄ PSONI jest:

- dbanie o godność i szczęście osób z niepełnosprawnością intelektualną, ich równoprawne miejsce w rodzinie i w społeczeństwie,
- wspieranie rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną we wszystkich obszarach życia i sytuacjach, a zwłaszcza w ich gotowości niesienia pomocy innym.

CELEM PSONI jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.

STATYSTYKA:

- 118 Kół terenowych,
- 11 tysięcy członków (rodzice, osoby z niepełnosprawnością intelektualną, przyjaciele),
- ponad 400 placówek i stałych form wsparcia dla blisko 32 tysięcy dzieci i dorosłych.

PSONI prowadzi:

- placówki i projekty z zakresu rehabilitacji, terapii, edukacji, w tym ustawicznej, aktywizacji zawodowej oraz opiekuńcze,
- wspieranie ruchu self-adwokatów, rzeczników własnych spraw,
- chronione i wspomagane mieszkania grupowe,
- organizację spędzania wolnego czasu (m.in. kluby, zespoły artystyczne, sportowe, turystyczne),
- indywidualne wspieranie w niezależnym życiu,
- wspieranie i pomoc rodzinom,
- działalność wydawniczą, m.in. wydaje kwartalnik „Społeczeństwo dla Wszystkich”.

PSONI współpracuje z instytucjami i organizacjami:

- w tworzeniu nowego prawa,
- w dążeniu do zmiany wizerunku osoby z niepełnosprawnością intelektualną i postaw społecznych,
- w rozwijaniu więzi społecznych, ułatwiających umacnianie się społeczeństwa dla wszystkich, czyli włączanie osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- w popularyzowaniu wyników badań naukowych i doświadczeń innych krajów,
- w kształceniu profesjonalnych kadr,
- w umacnianiu organizacji pozarządowych.

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
ul. Głogowa 2b, 02-639 Warszawa, Tel. 22 848 82 60, 22 646 03 14, e-mail: zg@psoni.org.pl
www.psoni.org.pl